

Gönderilme Tarihi (Received):15/01/2020, **Düzenlenme Tarihi (Revised):**18/03/2020

Kabul Tarihi (Accepted): 23/03/2020, **Araştırma Makalesi (Research Article)**

YÜKSEKÖĞRETİMDE EĞİTİM VE GENÇLERİN OKULLAŞMA, İŞSİZLİK ORANI

Sefa SEZER¹

Özet

Çalışmamızın konusu ‘gençlik ve üniversite’ teması ile belirlenmiştir. Bu çalışmamızın amacı, Türk eğitim sistemindeki yükseköğretim eğitim problemini öğrenciler ve diğer birimler açısından ortadan kaldırmak ve okullaşma sorunu hakkında detaylı araştırmalarda bulunmaktır. Bununla birlikte yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademik personellerden yükseköğretim kurumlarında yaşanan sorunlar ve gençlerin okullaşma problemi ile ilgili kazanımlar, sorunlar ve çözüm önerileri ortaya koymaktır. Çalışmamızın literatür hatlarında ise Türk eğitim sistemi yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilerin üniversiteye yeni başladıkları zaman ilerde nasıl bir birey ve akademik alanda çalışma hayatı boyunca bir yere varıp varmayacağını sağlıklı düşünmemesinin sebepleri ile ilgili hazırlanan anket soruları ve üniversitelerde akademik personel, öğrencilere yönelik açık uçlu sorular ile detaylı kazanımlarda bulunmak, yeni bir esasa göre şekillenmesine katkı sağlayarak önemini ortaya koymaktır. Türkiye’de üniversitede okuyan gençlerin ne tür sorunlar ve üniversitenin problemlerinden dolayı sosyalleşememesinin sebepleri incelenecektir. Üniversitede okuyan genç nüfusun üniversitesi bittikten sonra kendi okuduğu branş ile ilgili iş bulma olasılığının olmadığı ve ne sebep ile farklı alanlarda üniversiteli olmanın avantajlarını arayış içinde olmaları araştırma yöntem ve teknik araçları ile gençlerin mezun olduktan sonra farklı meslek gruplarında çalışmalarının önüne nasıl geçilmesi ile ilgili önerilerde bulunulacaktır. İşsiz üniversite mezunlarının önüne nasıl geçilmesi, üniversitelerde tüm programlara kontenjan, başarı kriterleri yaygınlaşması, üniversite denkliği kabul edilen tüm programların devam edilip edilmemesi ile ilgili öneri ve açıklamalar yapılacaktır. Çalışmamızın sonucunda yükseköğretim kurumlarında tüm şartlar göz önünde tutularak bu gençlerin hayalleri, umutları için 1.derecede milli bir eğitim ve üniversite politikası geliştirilmesi ile ilgili kesin ve net bilgilere ulaşmaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Yüksek Öğretim Kurumları, Üniversite, Gençlik ve Sosyalleşme, Yüksek Öğretim Programları ve Öğrenci, Yönetim, Okullaşma Oranı, Gençlik ve İşgücü, Üniversite ve Gençlik

¹MEB Öğretmen /Yüksek Lisans Öğrencisi, Fırat Üniversitesi – Siirt Üniversitesi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi, Bölgesel Kalkınma İktisadi, sefasezer44@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1394-1830

EDUCATION IN HIGHER EDUCATION AND OF YOUTH, UNEMPLOYMENT RATE

Abstract

The subject of our study was determined with the theme of “youth and university.” The purpose of this study is to eliminate the problem of higher education in the Turkish education system for students and other units and to conduct detailed research on the problem of schooling. In addition, among the academic staff working in higher education institutions, the aim is to reveal the problems, problems and solution suggestions about the problems experienced in higher education institutions and the schooling problem of young people. In the literature lines of our study, to make detailed acquisitions with the open questions about students and academic staff in universities and open-ended questions about the students in the Turkish education system higher education institutions about the reasons why they do not think about whether they will arrive somewhere in their academic life when they have just started university. is to reveal its importance by contributing to its shaping on a new basis. Students have what kind of problems and reason for the lack of socialization because of the university's problems in Turkey will be examined at the university. After the university, the young population studying at the university is not likely to find a job related to the branch they studied and for what reason they are seeking the advantages of being a university student in different fields, and research methods and technical tools, and how to prevent young people from working in different professions after graduation. Suggestions and explanations will be made on how to prevent unemployed university graduates, quotas for all programs at universities, the spread of success criteria, and whether or not all programs accepted for university equivalence should be continued. As a result of our study, it is to reach precise and clear information about developing a national education and university policy in the first degree for the dreams and hopes of these young people by considering all the conditions in higher education institutions.

Key Words: Education Management, Higher Education Institutions, University, Youth and Socialization, Higher Education Programs and Student, Management, Schooling Rate.

Giriş

Eğitim, insana dönük bir hizmet olmuş okullar da eğitim hizmetini bir faaliyet haline getiren yapıttır. Eğitim ve okul yönetimi de uygulamalı ve disiplinler arası insani bir çalışma alanı olarak tanımlanmaktadır. Yükseköğretim, ülkelerin kalkınmışlık düzeylerinin temel belirleyici haline gelmiş, bu niteliği de herkes tarafından kabul edilmiş bir sistemdir. Gelişmiş veya gelişmekte olan ülkeler, üniversitelerin geleceğe yön vereceğine inanmaktadırlar. Modern çağımızın en önemli belirleyici etmenleri olan teknoloji ve bilim toplumu seviyesine ulaşmamız, akılcı, etkili, verimli bir şekilde insan gücü kaynaklarımızı kullanmamız, maddi

kaynaklarımızı güçlü ekonomik şekilde değerlendirmemiz ve sosyal olarak kökleşmemizde en büyük görev yükseköğretim kurumlarına düşmektedir. Yükseköğretim kurumları, gençlik ve üniversite başlığı altında yaşanan problemleri göz önünde bulundurarak artan rekabetçi bir yapı karşısında var olan öğrencileri ve gençleri kendi bünye sistemlerinde tutmak, yeni öğrenci kazanmak amacıyla öğrenci birikimi üzerinde değişkenleri hakkında bilgi sahibi olmak, öğrencilerin öğrenimine devam ederken gelişim, mesleki yetenek ve sadakat düzeyini belirli aralıklarla takip etmek, öğrenimi sırasında istihdam için ‘iş klüpleri’ gibi birimler açmak ve öğrencinin mezuniyet sonrası aldığı unvan ile gençlerin iş piyasasına atılım gücünü arttırmak ve mesleki bölümü ile alakalı iş istihdamı yaratmak yükseköğretim kurumlarının gençler üzerinde temel görevi olması gerekmektedir (Aktaş, 2017).

Üniversite öğrencileri arasında öğrenim sırası ve mezuniyet sonrası iş bulma sürecine ilişkin beklentiler farklılaşmakta, bu durum da gençlerin mesleki gelişim sürecini etkilemektedir. Kariyer hedefleri arasında yeni iş hayatına atılacak gençler için uzun vadeli gelişimi, ekonomi ve sosyal yönden önemli bir yer tutmaktadır. Böylece, üniversiteli gençlerimizin öğrenim sırası ve mezuniyet sonrası iş bulma sürecinin sağlıklı, verimli ve kendi branşında güçlü adımlar atmasını sağlayacak etmenler ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bu makale çalışmamız, üniversite öğrencilerinin farklı gelişen sosyal ve demografik koşulları da farklı şekilde gelişmesinin de dahil edilerek mesleki iş gücü ihtiyacının sağlanması, gençlerin bölgesel kalkınma politikası içerisinde, bölgesel eğitim farklılığı gözetilmeden iş istihdamının yaratılması ve gençlerin eğitimi vizyon odaklı tüm yönlerinin değerlendirilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır.

1. Literatür

Yükseköğretim kurumu, üniversite kademelerini “önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlilik” gibi eğitim birimleri olarak isimlendirilen bir kurum faaliyetidir. 2019 yılında yapılan araştırmadan çıkan sonuç verilerine göre Yükseköğretimde kayıtlı üniversite öğrenci sayısı oranı yaklaşık 7.740.502’dir (YÖK, 2019).

Üniversite döneminde gençler için, farklı sosyal ortam ve konular ön plana çıktığı için öğrencilerin ilk dönemlerde bu tür farklı durumlar ilgi odağı olmaktadır. Bu süreç uyum süreci olarak adlandırılır. Gençler üniversite ilk dönemlerinde uyum ve alışma sürecini tamamladıktan sonra öğrenim sırasında ve mezuniyet sonrası yapacaklarını sorgulamaktadırlar. Öğrenim sırasında mezuniyet temel nokta olup, mezuniyet sonrası en büyük amaç iş bulabilmektir (Dursun ve Ayaç, 2012: 376).

Genel olarak Türkiye’de devam eden, en büyük sorun haline gelen ‘gençlik ve işsizlik olgusu’ herkes tarafından problem olarak bilinen bir tablo olarak görülmektedir (Berry, 2011).

Türkiye’de işgücü ile ilgili yapılan çalışmalarda ‘Genç İşsizlik’ ön plandadır. Yükseköğretime devam eden öğrenci kendi alanında bireysel ilerleyeceğini, uzlaşacağını, bölümü ve departmanında kariyer olarak devam edeceğini ve tamamladığı öğrenim programı ile girişimcilikte bulunmak istemektedir. Fakat süreçte yaşanan işsizlik problemi, istihdam gelişimi açısından büyük bir problem oluşturmaktadır. İşsizlik seviyesinde, 2017 demografik özellikleri ve işgücü istihdam problemleri verilerine baktığımızda ‘Genç nüfus’ ön plana çıkmaktadır. Böylece üniversite mezunu gençler kendi bölümünde iş bulma arayışından vazgeçerek, farklı alanlarda çalışmaya başlamaktadırlar. Çalışanın mezuniyet durumu ve çalıştığı departman–iş uyumu problemi

artmaktadır. Böylece bölgesel kalkınma yönünden ve iş gücü piyasasında nitelikli işgücü ihtiyacı karşılanamamakta, mesleki eğitim bünyesinde eğitim ve ekonomi istihdam dengesi yaratılamamaktadır (Berry, 2011).

2017 yılında TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) tarafından yapılan araştırmaya göre; 2016 yılında genel işsizlik oranı % 10,9'dur. Genel oran karşısında % 19,6 oran ise genç işsizlik oranını ifade etmektedir. 2017 yılında ise genel işsizlik oranı % 13 seviyesine yükselmiştir. Bu oran karşısında yaşları 18 – 24 aralığında değişen genç işsizlik oranı ise % 24,5 seviyesine ulaşmıştır. Vizyon açısından bu oranlar, gençlerimizin öğrenim gördüğü ve mezun olduğu alanı ile kendini geliştiremeyeceğini, kariyer basamaklarında ilerleyemeyeceğini ve iş bulma ümidinin yıkılacağını göstermektedir (TÜİK, 2017).

Gençlik ve işsizlik konu başlığı altında yapılan araştırmalar incelendiğinde, ulusal ve uluslararası beklentisi içerisinde gençlerin iş arama eylemlerinin arttığı gözlenmektedir. Üniversite mezun öğrencilerin iş bulacakları süre ile ilişkili durum bağlamında araştırmaların sınırlı sayıda olduğu anlaşılmaktadır. Uluslararası çalışmalar kapsamında sınırlı da olsa işsizlik konusu üzerine araştırmalar yapılmıştır (Dursun ve Aytaç, 2012:376).

Üniversite son sınıfta okuyan gençlerin işgücü ve işgücü istihdam piyasası ile ilgili beklentiler değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmede, üniversite son sınıfta okuyan gençlerin iş bulma ümidi, iş önceliği umutsuzluk ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki ile ilgili analizler gerçekleştirilerek, bu değişkenler kapsamında cinsiyetler açısından kaygı ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki anlamlı farklılıklar ortaya konmuştur (Dursun ve Aytaç, 2012:380).

Ensari Hoşcan ve Deniz Levent'in yapmış olduğu çalışmalarında ise, üniversite gençlerinin iş beklentilerine değinilmiştir. Yapılan

araştırmalarda, üniversite son sınıfta farklı bölüm okuyan 428 gencin beklentilerinin neler olduğu, beklentilerin öğrencilerin niteliklerine göre değişip değişmediği çeşitli araştırma ve geliştirme yöntemleri ile ele alınmıştır. Araştırmada yer alan 428 öğrencinin yarısından fazla kendi öğrenim gördükleri bölümde iş bulamayacaklarına inanmışlardır. Ayrıca bu araştırmada farklı bir sorun da elde edilmiştir. Bu sorun ise; daha fazla para kazanma gerekçesi ile öğrencilerin kendi öğretim alanı dışında çalışmak istemesidir. Bu şekilde yapılan çalışma ile öğrencilerin mezun oldukları ve öğrenime devam ettikleri alan ile iş bulma beklentileri arasında da anlamlı ve fark edilebilecek bir sorun tespit edilmiştir (Dedekoç, 2014).

Son araştırmamıza yapılan bir çalışma ile sonlandırarak, 100 işletme öğrencileri ile yaptıkları maaş ve iş bulma beklentileri ele alınmıştır. Bu çalışmanın sonucuna göre öğrencilerin maaş beklentilerinin işverenin maaş teklifinin üzerinde olduğu, maaş beklentisi ile öğrencilerin not ortalaması arasında pozitif bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır (Ritchie ve diğerleri, 2017).

Çalışmalardan yola çıkıp sonuç olarak; gençlerin öğrenim sırası ve mezuniyet sonrası iş bulma sürecine ilişkin beklentileri ve istihdam problemleri esas alınmıştır. Bu şekilde üniversite öğrencilerinin ve mezunlarının iş bulmayı düşündükleri sürecin uzunluğu sebebiyle değişimin belirlenmesi uygulama periyotları ile analiz edilmeye çalışılmıştır.

1. 1. Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problemi, yükseköğretimde eğitimin işgücü politikasının gelişimine katkısının ve gençlik olarak nitelikli işgücü yapısının oluşturulup oluşturulmaması ile ilgili maddelere yer verilmiştir. Problem maddelerinin ana teması olarak, Yükseköğretimde gençlerin tercih ettiği

bölmelerde okuması, alanında nitelikli bir eleman olarak yetişmesi ve işin gerektirdiği niteliklere sahip olarak işgücü alanında yaşadığı sorunlar ele alınmıştır.

Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin öğrenim dönemi ve mezuniyet sonrasında iş bulabilme, kendi alanlarında ilerleme ve nitelikli işgücü yetiştirme beklentilerini ortaya koymak amaçlanmaktadır.

1. 2. Araştırmanın Amacı

Türk Eğitim Sistemindeki Yüksek Öğretimde Okullaşma Oranlarının Açığa Çıkarılması, Gençlerin Okul Dönemi ve Mezuniyet Sonrası Yaşanılan İşsizlik, Meslek Arayış Sorunlarının Çözülmesi.

Yükseköğretim kurumlarında gençlerin mevcut problemlerinden ekonomik, eğitim – öğretim, sosyo – kültürel, psikolojik ve öğretim sorunları içerisinde yer alan meslek kaygısı konularını ele alarak eğitimde yapının sağlanmasına katkı sağlamaktır.

Üniversite öğrencilerinin mezuniyet dönemi sonrası iş bulma beklentilerini ve işgücü istihdam problemleri ile ilgili bakış açıları hakkında detaylı bilgiler elde etmektir.

1. 3. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın önemi olarak, Bu sorunların nedeninin tespit edilerek çözülmesinin eğitim ve öğretim ortamının kalitesini arttıracığı ve eğitim-öğretim ortamında bulunan öğrenci ve gençlerin motivasyonlarının artacağı düşünülmektedir.

1. 4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yöntemi olarak, “Gençlik ve Üniversite” temasından yola çıkarak, yükseköğretimde okul oranları hakkında bilgiler edinilmiş ve gençlerin iş bulma, işsizlik verileri hakkında kapsamlı araştırma yapılmıştır.

1. 4. 1. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, üniversite öğrencileri, mezunları ve akademik personellere yönelik bir çalışmadır. Bu çalışmada sadece makale başlığımız adı altında belirtilen kişilere yönelik görüş anketi verileri kullanılmıştır. Ayrıca çalışmamızda literatür taramasında elde edilen bilgilere de yer verilmiştir.

1. 4. 2. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılan kişiler, örnekleme yeterince temsil etmektedir. Araştırmaya katılan kişiler, anketleri ilgi ve samimiyet ile cevaplamışlardır.

2. Bulgular ve Yorum

Aşağıda “Gençlik ve Üniversite” başlığı altında ‘Yüksek Öğretimin Eğitim Sorunu ve Gençlerin Okullaşma, İşsizlik Oranı’ konusu ile üniversite mezunu genç işsizlere ait veriler tablo ve şekil olarak verilmiştir.

Araştırmanın bu bölümünde araştırmaya dair problemler dikkate alınarak elde edilen bulgular, SPSS 18 programı ile hesaplanmış ve tablolara dönüştürülmüştür. Tablolara dönüştürülen veriler ile birlikte yorumlar yer almaktadır.

3. Tablolar ve Şekiller

Tablo 1. Üniversitelerde 'Kampüste İş Var' Gibi Birimlerde Yapılan Etkinlikler İle Öğrenciler Girişimcilik, Meslek Hayatı Ve Nitelikli İş Gücü Boyutu İle Değerlendirilmelidir Analizi Sonuçları

Geçerli Geçersiz	Madde	Frekans	Yüzdeler
	Çok Katılıyorum	250	90,4
	Katılıyorum	38	13,2
	Katılmıyorum	3	1,8
Geçerli	Hiç Katılmıyorum	5	1,9
	Kararsızım	4	1,1
	Toplam	300	100,0

Tablo 1’de 250 kişi Çok Katılıyorum; 38 kişi Katılıyorum; 5 kişi Hiç Katılmıyorum; 3 kişi Katılmıyorum; 4 kişi Kararsızım şeklinde görüş belirtmiştir. “Üniversitelerde ‘kampüste iş ar’ gibi birimlerde yapılan etkinlikler ile öğrenciler girişimcilik, meslek hayatı ve nitelikli iş gücü boyutu ile değerlendirilmelidir” anket maddesine “Çok Katılıyorum” ve “Katılıyorum” cevaplarını veren öğrenci ve mezun kişilerin okullarında böyle bir birim çalışmasının yer almadığını anket esnasında ve yüz yüze görüşmede belirtmişlerdir.

Tablo 2. Üniversitelerde Fakülte Bünyesinde Yer Alan Sınıfların Mümkün Olduğunca Aza İndirilmeli, Danışman - Öğrenci İletişimi Arttırılmalıdır Analizi Sonuçları

Geçerli Geçersiz	Madde	Frekans	Yüzdeler
	Çok Katılıyorum	140	48,9
	Katılıyorum	105	26,9
	Katılmıyorum	60	17,4
Geçerli	Hiç Katılmıyorum	10	2,3
	Kararsızım	15	4,6
	Toplam	300	100,0

Tablo 2’de 140 kişi Çok Katılıyorum; 105 kişi Katılıyorum; 10 kişi Hiç Katılmıyorum; 60 kişi Katılmıyorum; 15 kişi Kararsızım şeklinde görüş belirtmiştir. “Üniversitelerde Fakülte Bünyesinde Yer Alan Sınıfların Mümkün Olduğunca Aza İndirilmeli, Danışman – Öğrenci İletişimi Arttırılmalıdır” anket maddesine “Çok Katılıyorum” ve “Katılıyorum” cevaplarını veren öğrenci ve mezun kişilerin ofis saatlerinin güncellenmesi ve sınıf sayısının mümkün olduğunca bölüm olarak azalmasını istediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 3. Konsolide Devlet Bütçesinden Ayrılan Pay Üniversite Eğitimi İçin Yeterli Düzeydedir Analizi Sonuçları

Geçerli Geçersiz	Madde	Frekans	Yüzdeler
	Çok Katılıyorum	200	66,3
	Katılıyorum	90	23,1
	Hiç Katılmıyorum	2	6,6
Geçerli	Katılmıyorum	4	2,6
	Kararsızım	4	1,4
	Toplam	300	100

Tablo 3’de 200 kişi “Çok Katılıyorum”, 90 kişi “Katılıyorum” 2 kişi “Hiç Katılmıyorum”, 4 kişi “Katılmıyorum” 4 kişi “Kararsızım” şeklinde görüş belirtmiştir. “Konsolide devlet bütçesinden ayrılan pay üniversite eğitimi için yeterli düzeydedir” anket maddesine “Çok Katılıyorum” ve “Katılıyorum” cevaplarını veren öğrenci ve mezun kişilerin devlet bütçesinin bölge üniversiteleri açısından verimli kullanılmasının kalkınmaya faydası olacağını belirtmişlerdir.

Tablo 4. Türkiye Genelinde Üniversitede Okuyan Öğrenciler Okuduğu Bölüm Konusunda İş Bulma, İş Gücü Politikası Hakkında Bilgilere Sahiptirler Analizi Sonuçları

Geçerli Geçersiz	Madde	Frekans	Yüzdeler
	Çok Katılıyorum	200	62,9
	Katılıyorum	55	24,3
	Hiç Katılmıyorum	34	9,7
Geçerli	Katılmıyorum	5	,9
	Kararsızım	6	2,3
	Toplam	300	100

Tablo 4’de 200 kişi Çok Katılıyorum; 55 kişi Katılıyorum; 34 kişi Hiç Katılmıyorum; 5 kişi Katılmıyorum; 6 kişi Kararsızım şeklinde görüş belirtmiştir. “Türkiye genelinde üniversite okuyan öğrenciler okuduğu bölüm konusunda iş bulma, iş gücü politikası hakkında bilgilere sahiptirler” anket maddesine “Çok Katılıyorum” ve “Katılıyorum” cevaplarını veren öğrenci ve mezun kişilerin prosedür olarak istihdam ve meslek işgücü bilgisine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Mezun Olduktan Sonra İş Bulma Sürecine Yönelik Beklenti Sonuçları

Mezun Olduktan Sonra İş Bulmaya Yönelik Beklentiler	Frekans Değeri (f)	Yüzde Oranı (%)
Bir işe sahibim.	52	11,0
0-6 ay arası bir işte çalışıyorum.	214	45,9
6-12 ay arası bir işte çalışıyorum.	141	30,6
12 ay – 4 yıl arası bir işte çalışıyorum.	41	8,7
4 yıl ve üzeri bir işte çalışıyorum.	5	1,1
İş bulabileceğime inanmıyorum.	26	4,8
Toplam	479	100

Yukarıda verilen Tablo 5 incelendiği zaman 2018 – 2019 Eğitim – Öğretim yılında yapılan çalışmaya 479 katılımcı gençlik anket çalışmasında; 214 kişi 0-6 ay arası bir işte çalışıyorum, 52 katılımcı ise zaten bir işe sahip olduklarını belirterek anketi cevaplandırmışlardır. 4 yılın üzerinde bir işte çalıştıklarını ve mezun sayısı 5 kişi, iş bulabileceğine inanmayan gençlik sayısı 26 kişi olarak cevaplandırmıştır. “Üniversite öğrencilerinin mezun olduktan sonra iş bulma sürecine beklenti sonuçları” anket maddesi frekans değeri ve yüzdelik oran birimi olarak incelediği zaman diğer cevaplara göre 0-6 ay içerisinde iş bulabileceğinin, 6-12 ay içerisinde iş bulabileceğinin ve bir işe sahip olduğunun cevapları fazla verilmiştir.

Tablo 6. Önlisans Düzeyi Erkek Öğrencilerinin Mezun Olduktan Sonra İş Bulmaya Dönük Beklenti Sonuçları

Eğitim Türü	Cinsiyet	Mezun Olduktan Sonra İş Bulmaya Yönelik Beklentiler	Frekans Değeri (f)	Yüzde Oranı (%)
ÖNLİSANS Düzeyi	ERKEK	Bir işe sahibim	19	20,2
		0-6 ay içerisinde iş bulabilirim	39	43,8
		6-12 ay içerisinde iş bulabilirim.	20	22,5
		12 ay – 4 yıl arası bir işte çalışıyorum.	3	4,5
		4 yıl sonra iş bulabilirim.	1	0
		İş bulabileceğimi sanmıyorum.	7	9
		Toplam	89	100

Yukarıdaki Tablo 6 incelendiği zaman mezun olmadan ön lisans eğitimi alan erkek öğrencilerin yaklaşık % 20,2'sinin aktif çalıştıklarının bilgisi yer almaktadır. Mezun olmadan çalışan ve lisans eğitimi alan erkek öğrencilerde ise yaklaşık bu oran % 4,5'dir. “Önlisans düzeyi erkek öğrencilerinin mezun olduktan sonra iş bulmaya dönük beklenti sonuçları” anket maddesi frekans değeri ve yüzdeler oran birimi olarak incelediği zaman diğer cevaplara göre 0-6 ay içerisinde iş bulabileceğinin, 6-12 ay içerisinde iş bulabileceğinin ve bir işe sahip olduğunun cevapları fazla verilmiştir.

Tablo 7. Önlisans Düzeyi Kız Öğrencilerinin Mezun Olduktan Sonra İş Bulmaya Dönük Beklenti Sonuçları

Eğitim Türü	Cinsiyet	Mezun Olduktan Sonra İş Bulmaya Yönelik Beklentiler	Frekans Değeri (f)	Yüzde Oranı (%)
ÖNLİSANS Düzeyi	KADIN	Bir işe sahibim	19	13,1
		0-6 ay içerisinde iş bulabilirim	39	46,7
		6-12 ay içerisinde iş bulabilirim.	20	30,7
		12 ay – 4 yıl arası bir işte çalışıyorum.	3	5,1
		4 yıl sonra iş bulabilirim.	1	1,5
		İş bulabileceğimi sanmıyorum.	7	2,9
		Toplam	89	100

Aynı veriler kadın öğrenciler için anket verileri değerlendirildiğinde; 472 kişiden 137 kadın önlisans kadın öğrencilerinden frekans değeri 18 ve % 13,1 oranında olan işte çalıştığını belirterek anketi cevaplandırmışlardır. “Önlisans düzeyi kız öğrencilerinin mezun olduktan sonra iş bulmaya dönük beklenti sonuçları” anket maddesi frekans değeri ve yüzdeler oran birimi olarak incelediği zaman diğer cevaplara göre göre 0-6 ay içerisinde iş bulabileceğinin, 6-12 ay içerisinde iş bulabileceğinin ve bir işe sahip olduğunun cevapları fazla verilmiştir.

Tablo 8. Lisans Düzeyi Erkek Öğrencilerinin Mezun Olduktan Sonra İş Bulmaya Dönük Beklenti Sonuçları

Eğitim Türü	Cinsiyet	Mezun Olduktan Sonra İş Bulmaya Yönelik Beklentiler	Frekans Değeri (f)	Yüzde Oranı (%)
LİSANS Düzeyi	ERKEK	Bir işe sahibim	13	7,5
		0-6 ay içerisinde iş bulabilirim	84	48,3
		6-12 ay içerisinde iş bulabilirim.	47	27
		12 ay – 4 yıl arası bir işte çalışıyorum.	21	12,1
		4 yıl sonra iş bulabilirim.	2	1,1
		İş bulabileceğimi sanmıyorum.	7	4
		Toplam	174	100

Yukarıdaki Tablo 8’de “Lisans düzeyi erkek öğrencilerinin mezun olduktan sonra iş bulmaya dönük beklenti sonuçları” anket maddesinin verileri yer almaktadır. Lisans düzeyi erkek öğrencilerin iş bulma süreci olarak 0-6 ay içerisinde iş bulabilirim, 6-12 ay içerisinde iş bulabilirim ve 12 ay – 4 yıl arası bir işte çalışıyorum cevaplarını çoğunlukla vermişlerdir.

Tablo 9. Lisans Düzeyi Kız Öğrencilerinin Mezun Olduktan Sonra İş Bulmaya Dönük Beklenti Sonuçları

Eğitim Türü	Cinsiyet	Mezun Olduktan Sonra İş Bulmaya Yönelik Beklentiler	Frekans Değeri (f)	Yüzde Oranı (%)
LİSANS Düzeyi	KADIN	Bir işe sahibim.	2	2,8
		0-6 ay içerisinde iş bulabilirim.	25	34,7
		6-12 ay içerisinde iş bulabilirim.	31	43,1
		12 ay – 4 yıl arası bir işte çalışıyorum.	9	12,5
		4 yıl sonra iş bulabilirim.	1	1,4
		İş bulabileceğimi sanmıyorum.	4	5,5
		Toplam	72	100

Yukarıdaki Tablo 9’da “Lisans düzeyi kız öğrencilerinin mezun olduktan sonra iş bulmaya dönük beklenti sonuçları” anket maddesinin verileri yer almaktadır. Lisans düzeyi erkek öğrencilerin iş bulma süreci olarak 0-6 ay içerisinde iş bulabilirim, 6-12 ay içerisinde iş bulabilirim ve 12 ay – 4 yıl arası bir işte çalışıyorum cevaplarını çoğunlukla vermişlerdir.

Tablo 10. Üniversite Gençlerin Psikoloji Yönünde İşsizlik Kaygılarının Farklılaşması üzerine Frekans Değeri ve Yüzde Oranları

Değişkenler	Frekans Değeri (f)	Yüzde Oranı (%)
İstihdam Problemi ve Makineleşme sebebinden İşgücü İhtiyacının Azalması	2,178	% 1,55
Sosyal Etki ve Baskının Yarattığı Süreç	3,584	% 0,29
Özgüven Eksikliği Süreci	1,055	% 3,46
Nitel Olarak Bilgi ve Yeteneğin Zayıf Olması Süreci	8,726	% 0,01
Psikolojik Dayanıklılık Süreci	1,293	% 2,76

Yukarıdaki Tablo 10’da üniversiteli gençlerin işsizlik üzerinde, istihdam daralması ve işgücü ihtiyacındaki azalmanın etkisi olduğu, çevre ve sosyal baskı olduğu, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliğinin, niteliksel bilgi, beceri eksikliği olduğu ve psikolojik dayanıklılığın etkisi olduğu gibi cevaplar verilmiştir. En çok vurgulanan cevaplar ise çevre ve sosyal baskı, niteliksel bilgi ve beceri eksikliğidir.

Tablo 11. Üniversitede Okuyan ve Mezun Olan Gençlerin İş Deneyimine Göre Kaygı Duyguları Anket Test Sonuçları

Değişkenler	İş Deneyimi	Test Yüzde Oranı P. (%)
Durum Olarak Devam Eden Kaygı Duygusu	Var	% 0,018
Sürekli Devam Eden Kaygı Duygusu	Var	% 0,002
Umutsuz Olarak İfade Edilen Duygu	Var	% 0,045

Yukarıdaki Tablo 11’e bakıldığı zaman iş deneyimine göre öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı puanları istatistiksel olarak verilmiştir. Öğrencilerin iş

bulması konusunda kendilerine olan güveni arttırdığı ve mezun olması ile iş bulma açısından kaygı ve umutsuzlukların azaldığı söylenmektedir.

4. Sonuç

Ülkemizde ortaöğretim kurumlarında ve üniversitede öğrenimine devam eden, mezun olan ve işsiz genç nüfusun mesleki eğitimini tamamladıktan sonra kendi okuduğu branş ile ilgili iş bulma olasılığının olmadığı ve ne sebep ile farklı alanlarda üniversiteli olmanın avantajlarını arayış içinde olmaları incelenmiştir. Gençlerin ve gençlerimiz yanında, alanı dışında işgücüne devam eden ve işsizlerimiz için mezun olduktan sonra farklı meslek gruplarında çalışmalarının önüne nasıl geçilmesi ile ilgili önerilerde bulunulmuştur. Bölgesel farklılık ve çeşitlilik gözetilmeden, işsiz üniversite mezunlarının ve işsiz nüfusun önüne nasıl geçilmesi, üniversitelerde ve ortaöğretim kurumlarında tüm programlara kontenjan, başarı kriterlerinin yaygınlaşması, üniversite denkliği kabul edilen tüm programların devam edilip edilmemesi ile ilgili ülkemiz için nasıl bir getiri ve pozitif bir amaç sağlanacağı düşünülmektedir.

Üniversitelerde öğrenimine devam eden ve mezun olan gençlerimizin önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde ki alanlarında kendi daha çok geliştireceği ve uzlaşabileceği bir işgücü potansiyelinin oluşturulması gerekmektedir. İş arama süreci, iş kaygısı düşüncesini yaşatmamak çerçevesinde devam etmeli ve üniversitelerin sivil toplum kuruluşları, öğrenci topluluklarının önerilerini de dikkate alarak kariyer bakımından çeşitli etkinlik, fuar ve staj faaliyetleri düzenlemelidir.

Ülkemiz için gençlerin ve gençlerimiz yanında, alanı dışında işgücüne devam eden ve işsizlerimiz için mezun olduktan sonra farklı meslek gruplarında çalışmalarının önüne nasıl geçilmesi ile ilgili projeler, iş imkânları, iş meslek kolu eğitimleri ve girişimcilik faaliyetlerinin artırılması gerekmektedir. Bölgesel farklılık ve çeşitlilik gözetilmeden,

işsiz üniversite mezunlarının ve işsiz nüfusun önüne nasıl geçilmesi, üniversitelerde ve ortaöğretim kurumlarında tüm programlara kontenjan, başarı kriterlerinin yaygınlaşması iş piyasası ve sosyal kalkınma yönünden önemli bir adımdır.

Kaynakça

- Aktaş, M. T. (2017). Küresel Ekonomik Kriz Sonrasında İşgücü Piyasasının Beceri Uyuşmazlığı Bakımından Değerlendirilmesi: Eskişehir Örneği, *Çalışma ve Toplum*, 2017 / 2: 617 – 644
- Apaydın, F. (2018). Türkiye’de işsizliğin Karakteristiklerinin Karşılaştırılmalı Analizi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2018/1, Sayı : 30 p.159-200.
- Aslan, B. (2015). Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi. *Genç İşsizliğe Yönelik Alan Araştırması: Üniversite Öğrencileri Arasında Kaygı ve Umutsuzluk*. (s. 71-86, Cilt:6, Sayı:2, Temmuz). Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi.
- Dedekoç, Ş., Can, S. ve Sapcı, Y. (2014). Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin İş Bulmaya İlişkin Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2), 200-221, 2014
- Dursun, S. ve Aytaç, S. (2012). Üniversite Öğrencilerinin İşgücü Piyasasına Yönelik Beklentileri ve İş Deneyimleri ile Umutsuzluk ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 1: 373 – 388
- Ritchie, C. M., Wates, K., Edgington K. (2017). Lisans Öğrencisinin Maaş ve İş Beklentileri: Ne Düşüneceklerini ve Nereye Gideceklerini Biliyorlar mı? <http://webapps.roanoke.edu/businessweb/SEINFORMS%202012%20%20Proceedings/proc/p12050100>. Erişim Tarihi: 08.11.2019
- Taşğın, Ö., Bozgeyikli, H., ve Boğazlıyan, E. (2017). Emek ve Toplum. Üniversiteli Gençlerin İşsizlik Kaygıları İle Psikolojik Dayanıklılıkları Arasındaki İlişki HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi Cilt:6 Yıl:6 Sayı:15 (2017 / 2)
- TÜİK (2017). Yaş ve Cinsiyete Göre Nüfus, 2013-2075, <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>, Erişim Tarihi. 15.03.2019
- YÖK (2017a). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi – Öğrenci İstatistikleri, <https://istatik.yok.gov.tr/> Erişim Tarihi. 17.03.2019.
- YÖK (2017b). Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği, https://istatik.yok.gov.tr/web/guest/icerik/journal_content/56_INSTANCE_rE HF8BIsfYRx/10279/17960, Erişim Tarihi. 17.03.2019.
- Yumurtacı, A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin İş Bulma Sürecine İlişkin Beklentileri Bağlamında Emeklilik Öngörülerinin Belirlenmesi. Bir Alan Araştırması. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi 2018, Cilt:7 Sayı: 1